Norges delegasjon
til den europeiske union

Nr. 06-2018

Nytt fra EU-delegasjonen om

kommunal- og regionalpolitikk

Ministerrådets program 1. januar 2019 - 30. juni 2020 2

Klimautfordringene – en jobb for Europas kommuner og regioner 2

JULEEKSTRA – pepperkaker: kjært barn, mange navn i Europa 4

Kan vi håndtere dette lokalt? Ny melding om å styrke nærhetsprinsippet i EUs politiske beslutninger 4

Norske kommuner får støtte fra EU til å opprette trådløs-soner 6

JULEEKSTRA: Nordregios klyngeanalyse av forekomst av juletradisjoner målt mot nordisk gjennomsnitt 7

Sosial boligbygging på dagsorden under Østerrikes formannskap 8

Hva er EUs byprogrammer, og hvilke skal Norge være med 2021-27?..... 9

Ny handlingsplan for kunstig intelligens 12

JULEEKSTRA: Julekulenes europeiske vandring..... 12

Færrest mulig hindringer for grensefylkene – status for den nye grensehindermekanismen 12

JULEEKSTRA: det er ikke sant at EUs data- og personvernsbeskyttelse gjør det forbudt med ønskelister til jul 13

Fjerning av ulovlig innhold på nett – tyske erfaringer og kommende regelverk 14

Oppdaterte regler om viderebruk av data er på vei 15

Misnøyens geografi – Er Brexit og gule vester reaksjonen fra «stedene som verden glemte»?..... 15

EU konkretiserer satsingen på de ytre regioner..... 16

Lokalpolitikere i hele EØS-området diskuterer beskyttelse av varslere og programsamarbeid..... 17

JULEEKSTRA: Hvilke byer har Europas beste juletrær? 18

Lest siden sist..... 19

Save the date!..... 19

KILDER TIL INFORMASJON 20

PÅ KALENDEREN – NOEN KOMMENDE BEGIVENHETER OG TIDSFRISTER 21

Ta kontakt! 23

Ministerrådets program 1. januar 2019 - 30. juni 2020

De tre fremtidige presidentskapene i ministerrådet, **Romania, Finland og Kroatia**, har publisert sitt 18-måneders program for perioden 1. januar 2019 til 30. juni 2020. Unionens felles verdier, bærekraftig vekst og sysselsetting, medvirkning og beskyttelse for innbyggerne er noen av prioriteringene i 18-månedersprogrammet. De tre fremtidige presidentskapslandene legger også vekt på betydningen av en sirkulær økonomi, fremme av forsknings- og innovasjonspolitikk, og samhørighetspolitikkens rolle når det gjelder investeringer og konkurranseevne. Les programmet her

Klimautfordringene – en jobb for Europas kommuner og regioner

Enighet om forpliktende klimaregelverk i Katowice

Klimamøtet i Katowice i Polen i desember ble over et døgn på overtid enig om felles regler for hvordan landene skal gjennomføre Parisavtalen. Enigheten betyr at verden er et viktig skritt nærmere målet om å begrense jordas oppvarming ned mot 1,5 grader. Mer enn 190 land har meldt inn mål om å kutte utslipp. Med avtalen i Katowice har Paris-avtalen fått et regelverk som forteller hvordan disse målene skal forstås, måles, rapporteres og etterleves.

Europa klimanøytralt i 2050?

I desember la Europakommisjonen frem en langsiktig strategi og visjon for en en fremgangsrik, moderne og konkurransedyktig klimanøytral europeisk økonomi innen 2050.

Strategien fremhever mulige løsninger for en nullutslipps-økonomi i 2050. For å bli klimanøytral i 2050 understreker Europakommisjonen at det trengs tiltak på syv områder. På flere av disse vil kommunal sektor måtte stå sentralt i gjennomføringen.

Energieffektivisering: Energiforbruket må ned med halvparten av forbruket fra 2005. Det vil kreve oppgradering av energisystemer og bygninger.

Distribusjon av fornybar energi: En overgang til ren energi vil resultere i at den primære energiforsyningen i Europa i stor grad vil komme fra fornybare energikilder. Disse må distribueres og lagres.

Ren og trygg transport: sammenkoblete kjøretøy, mer effektive batterier og elektromotorer vil i tillegg til utslippskutt gi fordeler som bedre luftkvalitet, støyreduksjon, færre trafikkulykker for Europas innbyggere. Byene har en viktig rolle i å spille for å få til dette.

Formålet er å inspirere aktører, forskere, entreprenører og befolkningen til å etablere nye og innovative virksomheter og arbeidsplasser.

Konkurransedyktig industri og sirkulær økonomi: Gjennom gjenbruk og resirkulering kan Europa forbedre konkurranseevnen, samt skape nye arbeidsplasser og virksomheter. Det vil kreve mindre energi og redusere forurensning og klimagassutslipp.

Infrastruktur og sammenkoblinger: En utslippsfri økonomi kan bare bli virkelighet med en smart infrastruktur. Økt samarbeid over landegrensene og regionalt samarbeid er en forutsetning for å fullføre transeuropeiske transport- og energinettverk.

Bioøkonomi og naturlig karbonvask: Bære-kraftig biomasse spiller en viktig rolle i en nullutslipps-økonomi. Biomasse kan levere varme direkte. Det kan bli omgjort til biodrivstoff og biogass, som videre kan bli transportert gjennom gass-nettet på samme måte som naturgass.

Karbonfangst-lagring for å takle de resterende utslippene: CCS vil være nødvendig om CO2 – utslippene fra biomasse-basert energi og

industrianlegg skal fanges og lagres for å skape negative utslipp.

Medlemsstatene vil i løpet av slutten av 2018 sende inn utkast til nasjonale klima – og energiplaner. I tillegg er flere regioner, kommuner og bransjeorganisasjoner i gang med å utarbeide egne 2050-strategier. Les mer her.

EU ekspertgruppe har lagt frem detaljert anbefalinger for grønn omstilling i kommunal- og regional sektor

EUs «High-Level Panel of the European Decarbonisation Pathways Initiative», la nylig frem en rapport der de ser på forskning og innovasjon og dens betydning for å nå målene i Paris-avtalen. Ekspertgruppen er bredt sammensatt med representanter fra næringsliv, akademia, kommunalt/regionalt-nivå. Rapporten utgjør en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for 2050-strategien.

Flere av tiltakene har en lokal- og regional tilnærming, bl.a. bruk av frontregioner som 'Transition Super-Labs' i omstillingen til karbonfri økonomi. Mange av tiltakene er detaljert beskrevet og kan brukes i lokalt og regionalt planarbeid. Byenes rolle fremheves blant annet i en detaljert gjennomgang av komponentene i å skape et nullutslipps multimodalt transportssystem i byene, bl.a. i form av pooling av nyttekjøretøy (som for eksempel i tjenesten Pamyra), lokal godstransport på eksisterende skinneinfrastruktur (som er tatt i bruk i Dresden, VW-anlegget), undergrunnstransport av varer mellom godsknutepunkt i byene (f.eks. Cargo Sous Terrain), nullutslipps sluttkunde-leveranser ved hjelp av roboter, droner og sykler mv.

EU URBAN AGENDA – Handlingsplanen for sirkulærøkonomipartnerskapet er lagt frem

Et knippe ambisiøse byer og europeiske institusjoner under ledelse av Oslo kommune har utarbeidet en handlingsplan for sirkulærøkonomi i europeiske byer. Les handlingsplanen her.

Rapporter om klimatiltak i byer og regioner

Hvis du ønsker en oversikt over hva byene faktisk gjør, finnes det i den første **rapporten** til Global Observatory of Non-State Climate Action, published by Climate Chance, Den er også en praktisk verktøykasse I grønn omstilling. The Council of European Municipalities and Regions (CEMR) – KS' europeiske paraplyorganisasjon er blant bidragsyterne. Her peker man bl.a. på at Helsinki i praksis oppnår nullutslipp på alle nye offentlige bygg og at Paris har redusert utslipp ved å utvide metro- og trikkelinjer samtidig som man har stengt ned veier. Rapporten peker også på at finanssektoren spiller en avgjørende rolle i å muliggjøre grønn omstilling.

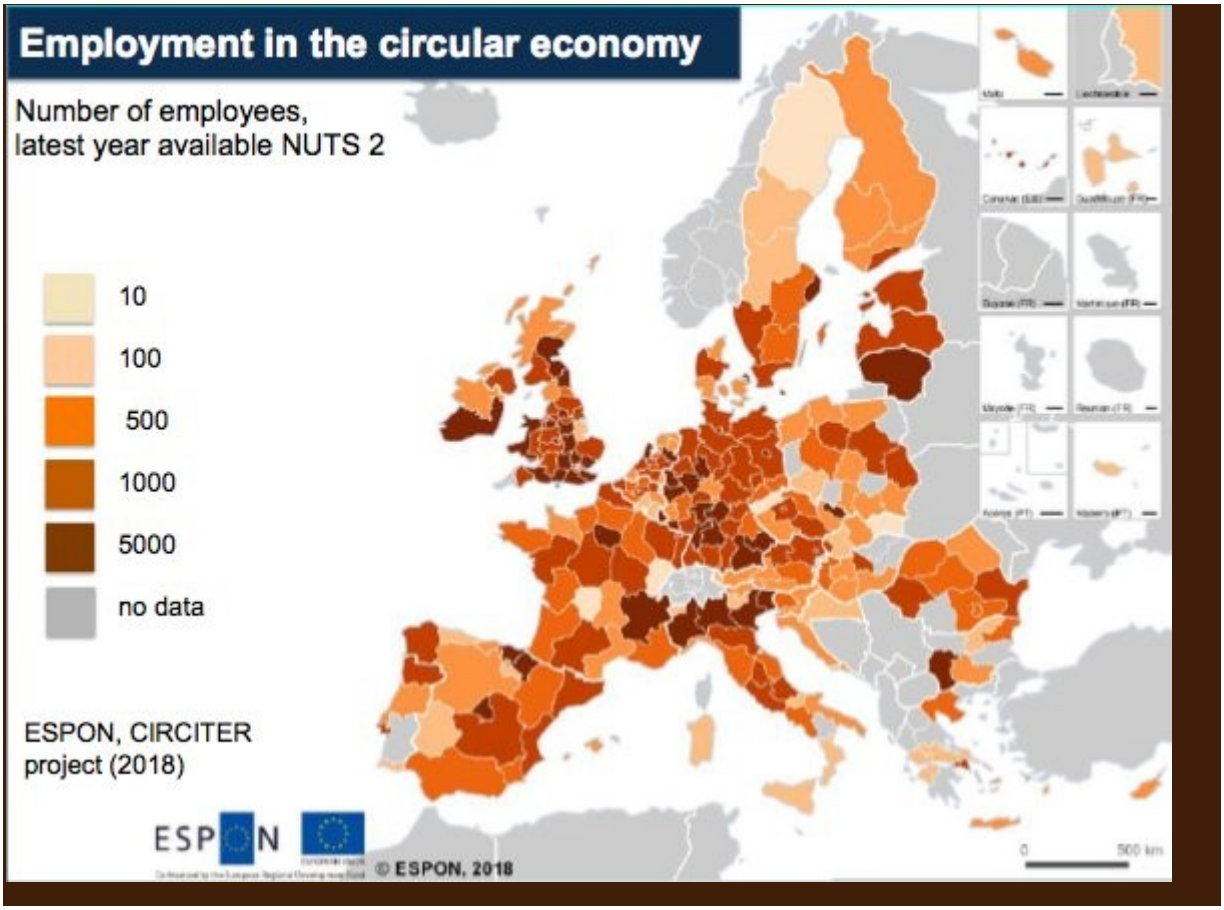

ESPON har utarbeidet rapporter om regionene og sirkulærøkonomien. De finnes her

Nordsjøregionen forbereder seg på klimaendringer

Redaksjonen anbefaler også en artikkel om hvordan Nordsjøregionen bruker Interreg-prosjekter til å jobbe systematisk med klimatilplasning.

JULEEKSTRA – pepperkaker: kjært barn, mange navn i Europa

De heter *Printen* i Aachen, *Pfefferkuchen* i Pulsnitz, *Spekulatius* i Rhinland, *Leckerli* i Basel, *Biberli* i Appenzell-regionen, *speculaas* i Holland, *speculoos* i Belgia, *pepperkaker* in Norge, *pepparkakor* i Sverige, *piperkakut* i Finland, *pebernødder* i Danmark, *pain d'épices* i Frankrike, *licitar* i Croatia, *mézeskalács* i Ungarn, *perníky* i Tsjekkia og Slovakia, *pierniki* i Polen og *prianiki* i Russland. Noen steder spises de hele året, og andre steder bare til jul. Les mer her.

Kan vi håndtere dette lokalt? Ny melding om å styrke nærhetsprinsippet i EUs politiske beslutninger

Kommisjonen har nylig lagt frem en melding om hvordan nærhetsprinsippet kan ivaretas bedre. Formålet er både å styrke lokaldemokratiet og å effektivisere ressursbruken på EU-nivå ved at bare de sakene som hører hjemme på europeisk nivå, behandles der.

Kommisjonen foreslår blant annet å innlemme "nærhetsordningen" foreslått av arbeidsgruppen i alle konsekvensanalyser og begrunnelser. Ordningen er et verktøy for å sikre etterlevelse av nærhets- og proporsjonalitetsprinsippene. Kommisjonen vil også gjøre det lettere for nasjonale parlamenter å møte tidsfrister for innlevering

av uttalelser om lovforslag, og for lokale og regionale myndigheter å delta i høringer.

Den såkalte «Tilbakestillingsplattformen», som har til oppgave å vurdere reguleringsbyrden knyttet til eksisterende EU-lovgivning, skal også omorganiseres for å øke deltakelsen av regionale myndigheter.

I tillegg mener utvalget at Europa-parlamentet og Rådet bør forbedre åpenheten i sine prosedyrer (f.eks. i såkalte trilogforhandlinger mellom Rådet, Europaparlamentet og Europakommisjonen) for å øke involveringen av lokale og regionale myndigheter. De bør også involvere lokale og regionale myndigheter i utformingen av lovgivningen.

Bakgrunn

Nærhetsprinsippet er nedfelt i Maastricht-traktaten og brukes til å identifisere på hvilket politisk nivå en sak best kan adresseres. EU bør bare handle der det er nødvendig, og hvor det gir klare fordeler i forhold til at tiltaket utformes og gjennomføres på nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå. Proporsjonalitets-prinsippet fokuserer på de økonomiske og administrative konsekvensene av den foreslåtte lovgivningen. Slike effekter skal være minst mulige og må stå i forhold til de politiske målene. Som en del av debatten om Europas fremtid har Europakommisjonen sett kritisk på flere politikkområder for å sikre at EU bare engasjerer seg der det gir merverdi. En arbeidsgruppen bestående av medlemmer av Regionkomiteen og nasjonale parlamenter under ledelse av Europakommisjonens visepresident Frans Timmermans utarbeidet Rapportet fra taskforcen om "Mindre, men mere effektivt". Anbefalingene kan finnes her.

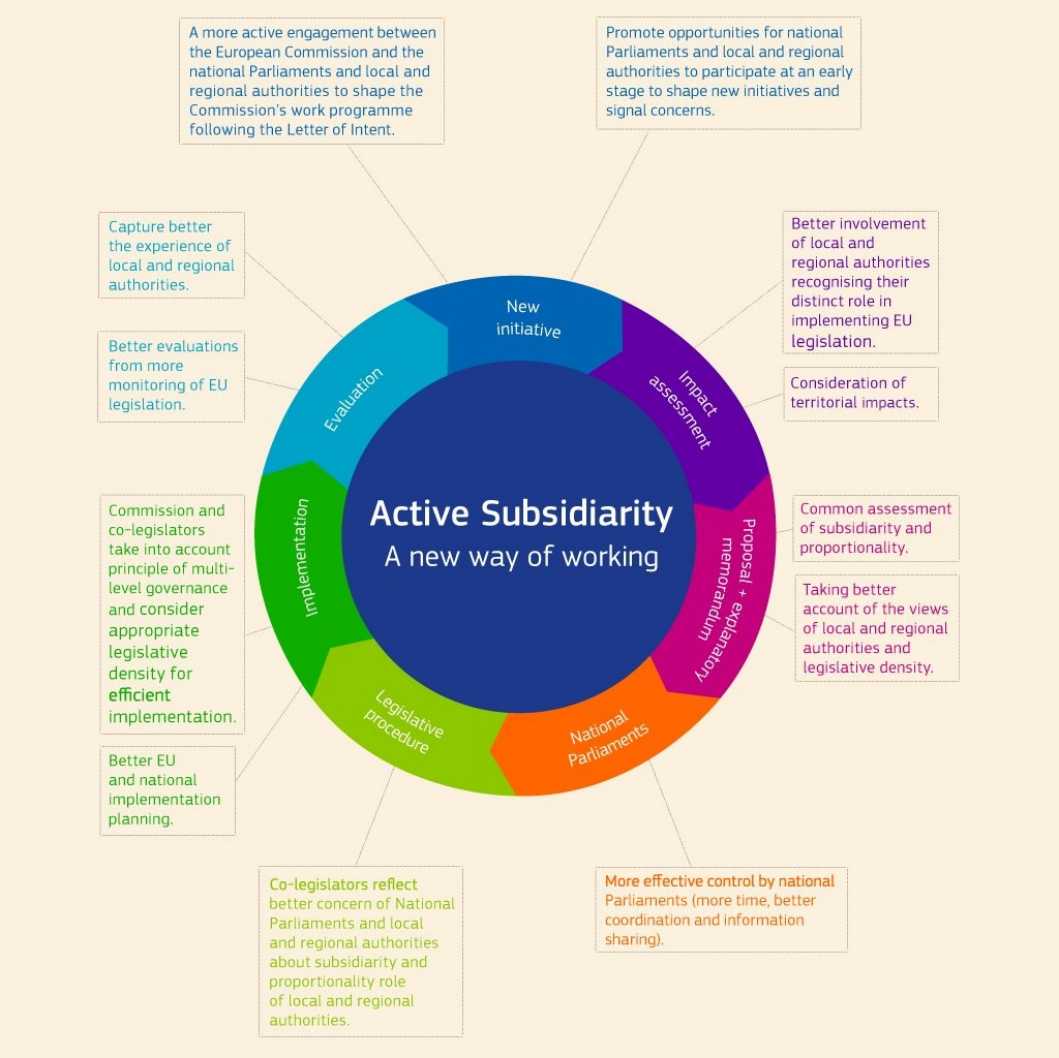

Norske kommuner får støtte fra EU til å opprette trådløs-soner

34 norske kommuner får til sammen 510 000 euro fra EU i den første tildelingen av WiFi4EU-midler. Hver kommune som har fått innvilget sin søknad vil motta 15 000 euro som skal dekke kostnader knyttet til utstyr og installasjon av offentlige Wi-Fi-soner.

Initiativet vil bidra til gratis internettaksess av høy kvalitet til innbyggere og besøkende i sentrale deler av kommunene som parker, møteplasser, biblioteker, turistområder og offentlige bygninger. Det har vært stor interesse rundt tilskuddsordningen i Norge, og hele 154 kommuner har registrert seg i EUs portal. De som ikke mottok støtte denne gangen, kan søke igjen ved senere anledninger. Kommuner kan registrere seg som søkere helt til siste potten er delt ut. Følgende norske kommuner har mottatt tilbud om støttemidler: Arendal, Balestrand, Bodø, Eidfjord, Eidskog, Forsand, Førde, Gjesdal, Gloppen, Grimstad, Hamar, Harstad, Herøy, Ibestad, Inderøy, Kvinesdal, Lillesand, Lyngdal, Narvik, Nord-Odal, Porsgrunn, Rennesøy, Røyrvik, Selbu, Songdalen, Søgne, Sør-Varanger, Tromsø, Trondheim, Tønsberg, Ulvik, Vågå, Åmot og Årdal.

JULEEKSTRA: Nordregios klyngeanalyse av forekomst av juletradisjoner målt mot nordisk gjennomsnitt

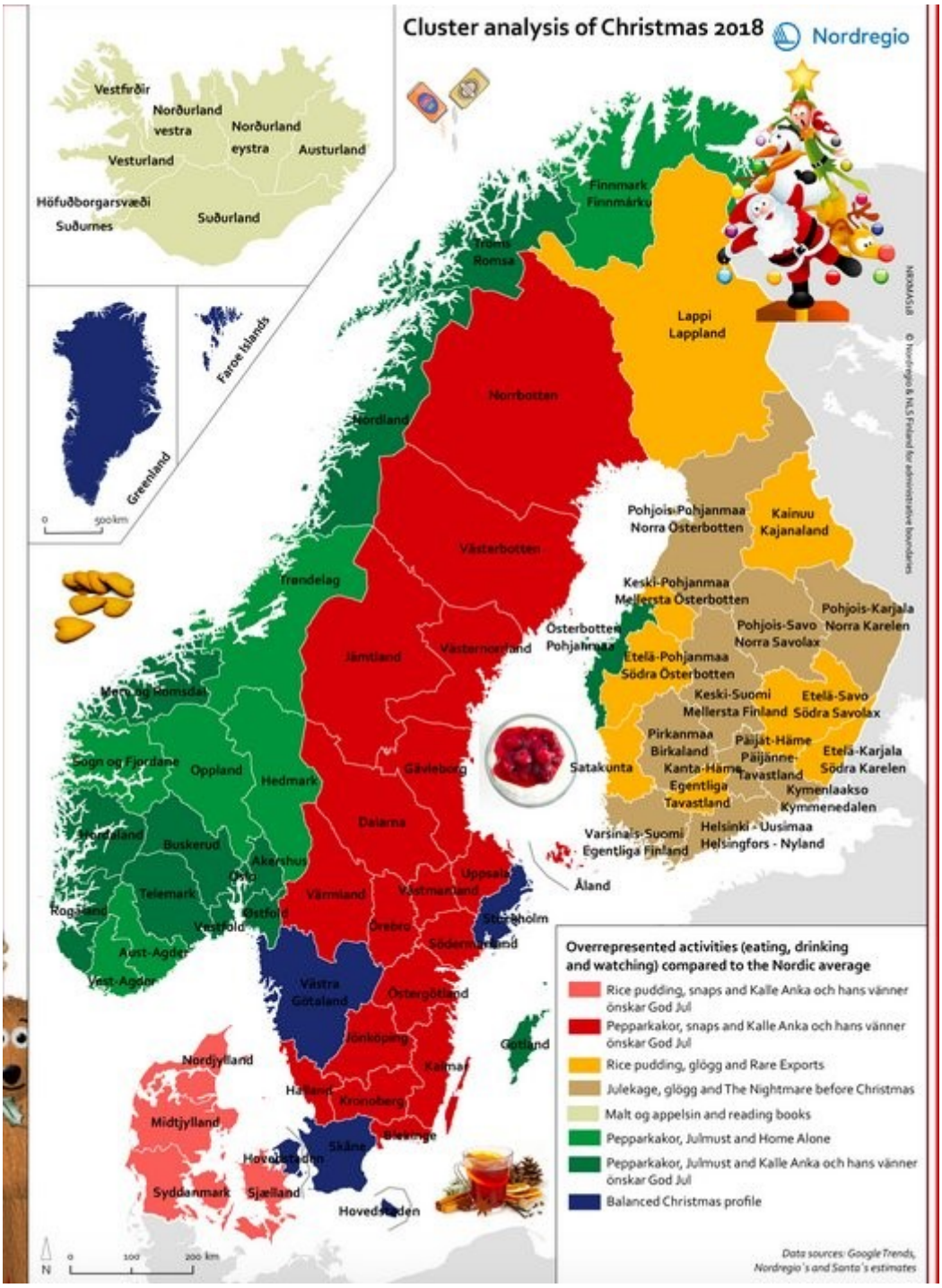

Sosial boligbygging på dagsorden under Østerrikes formannskap

Som ledd i det østerrikske presidentskapet i EU organiserte Wien by organiserte 4. og 5. desember en internasjonal konferanse for å diskutere emnet "Bolig for alle. Rimelig bolig i voksende byer". Hvilke juridiske og finansielle forutsetninger er nødvendige for å øke investeringene i boliger i Europa? Hvilke fordeler gir rimelige boliger for europeiske byer og økonomier? Mer informasjon her.

Undersøkelser tyder på at flere og flere europeere står i fare for å miste boligen. Nivåene på hjemløshet øker og boliger har blitt den største utgiftsposten for mange europeiske borgere. I 2015 bodde 11,3% av EU-befolkningen i husholdninger som brukte 40% eller mer av disponibel inntekt på boliger[1]. Siden finanskrisen i 2007/2008 vært en nedgang i investeringer i rimelige og tilstrekkelige boliger i Europa.

Samtidig er det store forskjeller på hvordan boligpolitikken i Europa er innrettet. Mens enkelte byer som Wien[2] og Amsterdam legger stor vekt på subsidierte boliger, har mange land i Nord-Europa, deriblant Norge større tro på at et velfungerende markeder i større grad fordeler ressursene på en mer effektiv måte også når det gjelder boliger, og at boligsosiale utfordringer kan ivaretas bedre på andre måter. Forskjellene gjør at tiltakene ikke alltid kan sammenliknes på tvers av Europa, men interessen for god kartlegging er felles.

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Housing_statistics#Housing_affordability

[2] 62 prosent av innbyggerne i Wien lever i subsidierte boliger, dvs. i 220 000 kommunale leiligheter eller over 200 000 subsidierte leiligheter i hele Wien.

EU Urban Agenda – handlingsplanen fra boligbyggingspartnerskapet er fremlagt

De fleste landene er enige om at byene har en stor rolle i å legge til rette for tilstrekkelige investeringer i rimelige boliger. På konferansen ble også handlingsplanen fra boligbyggingspartnerskapet under EU Urban Agenda fremlagt.

Formålet er bl.a. å gi byene bedre insentiver og muligheter til å tilrettelegge for bygging av rimelige boliger. På lovgivningssiden anbefaler partnerskapet blant annet å klargjøre og revidere statsstøtteregelverket slik at det blir enklere for byene å engasjere seg i sosial boligbygging. På kunnskapsiden foreslår partnerskapet å styrke veiledningstibudet, spre god praksis, opprettet utvekslingsordninger mellom byene og opprette en referansedatabase for boligprosjekter.

De foreslår også å etablere bedre boligkartlegginger på nasjonalt, subnasjonalt og bynivå i EU, og å etablere EU-fora der boligspørsmål kan diskuteres. Når det gjelder finansiering og budsjett foreslår partnerskapet bl.a. at økt finansiering av boliger via strukturfondene og Den europeiske investeringsbanken, og at forhold i boligmarkedet i større grad innarbeides blant indikatorene i de europeiske budsjettprosedyrene.

Juleidyll fra Brussel. Foto: Maria D Holmlund ©Norges EU-delegasjon 2018.

Hva er EUs byprogrammer, og hvilke skal Norge være med 2021-27?

Europas byer og hovedutfordringer

70 prosent av Europas befolkning bor i byer. Selv om byer er forskjellige, har de også mange fellestrekk. Blant annet må bærekraftsutfordringer som effektiv energibruk for en stor del løses i byene. OECD har definert smart og inkluderende vekst innenfor definerte bygrenser som byenes store utfordring.

EUs rolle i bypolitikken er ikke traktatfestet og er derfor i utgangspunktet medlemslandenes ansvar. Gitt byenes betydning, har EU likevel fra 1980-tallet gradvis utviklet en bypolitikk. Byene har selv vært viktige drivkrefter i denne utviklingen, blant annet gjennom fremveksten av organisasjoner som Eurocities og Metrex - the Network of European Metropolitan Regions and Areas. Norske byer og regioner er aktive i begge.

Urbact (2002) var det første EU-programmet som var spesifikt innrettet for å fremme bærekraftig byutvikling. Det skulle legge til rette for deling av best practice mellom europeiske byer. Bypolitikken er senere utviklet langs flere akser:

- Ved bruk av programmer på europeisk nivå inkludert: Urban Development Network, Urban innovative actions, URBACT, European Innovation Partnership on Smart Cities and Communities, Joint Programme Initiative Urban og det finansielle veiledningstilbudet gjennom URBIS.
- I det enkelte medlemsland: vektlegging av bærekraftig byutvikling i strukturfondene og innlemming av byene som obligatorisk aktør i partnerskapene som styrer virkemiddelbruken.
- Ved å fremme mellomstatlig samarbeid mellom byer i programmer som EU Urban Agenda.

EUs bypolitikk i perioden 2021-2027

Vi antar at EUs bypolitikk vil inneholde følgende komponenter:

- Ett stort byprogram kalt *European Urban Initiative* med et foreslått budsjett på 500 millioner euro[3]. Det skal være EUs verktøy for byer og lokale myndigheter og bidra til at de velger innovative løsninger og lærer av hverandre innenfor EUs målsettinger for bl. a. klima, forurensning, infrastruktur og sosiale utfordringer.
- På mellomstatlig nivå er det interesse for å videreføre *EU Urban Agenda* som er basert på at byer går i partnerskap for å løse særskilte utfordringer.
- Innenfor rammeprogrammet for forskning og innovasjon foreslår Kommisjonen å videreføre *smartbysatsingene* og satsinger på *bærekraftige byer*.
- For medlemslandene vil programmene kompletteres av *byvekstavtaler* (integrerte satsinger). Europakommisjonen foreslår å øremerke 6 % av strukturfondene til byformål.

Norsk deltakelse i EUs byprogrammer

Norske byer har et beslektet utfordringsbilde med europeiske byer og byene har derfor insentiver til å utvikle nye løsninger i samarbeid med andre byer. Også på dette området vil det for et lite land være fornuftig med kunnskapsdeling og kunnskapsimport. EUs bypolitikk har hatt betydning for utforming av norsk bypolitikk.

Selv om det gjenstår mange diskusjoner mellom landene, Europakommisjonen og Europaparlamentet før den samlede innrettingen av EUs byprogrammer i perioden 2021-27 er endelig avklart, kan det være på tide for norske byer og andre kompetansemiljøer å ta stilling til hvilke programmer som de anser som nyttige verktøy for at de skal løse sine oppgaver. Å delta i EU-programmer er et kostnadsspørsmål der bl.a. antatt effekt av deltakelse må måles opp mot antatt effekt av nasjonale virkemidler, og ikke minst mot alternativ anvendelse av knappe ressurser. Det betyr at kunnskapsgrunnlaget for beslutningene bør være best mulig. Byenes synspunkter inngår i dette.

Norske byer deltar i dag i enkelte av EUs bypolitiske initiativer, bl.a. EU Urban Agenda (der Larvik, Trondheim, Stavanger og Oslo deltar). Stavanger og Trondheim deltar i smartby-satsinger. Deltakelse i

[3] Dette programmet skal samle tiltak fra blant andre URBACT, Urban Innovative Actions (UIA), Urban Development Network og Urbis. Programmet vil ha synergier bl.a. med Horizon Europe og Life.

EIP Smart Cities og JPI Urban følger bl.a. gjennom rammeprogrammet for forskning og øvrig forskningssamarbeid med EU. Følgende tabell gir en oversikt over Norges tilknytning til de forskjellige byprogrammene.

Virkemiddel	Type	Kan norske byer/andre aktører delta	Kan vi være eksperter	Tilknytningsform
EU Urban Agenda	Bysamarbeid om nye løsninger på sammensatte problemstillinger	Ut inneværende periode	Ikke aktuelt	Mellomstatlig
Urbact	Kobling av byer med beslektede utfordringer	Byene kan delta hvis de finansierer deltakelse selv	Ja	(Via Interreg)
JPI Urban	Utvikling av godt kunnskapsgrunnlag - forskning	Ja	Ja	Via forskningssamarbeidet mellom landene
Urban Innovative Actions	Innovasjonsprosjekter i enkeltbyer deretter spredningsaktiviteter	Bare på sprednings - aktivitene	Ja	Ikke tilknyttet
Urbis	Finansieringsveiledning om krevende utviklingsprosjekter	Sannsynligvis	Ikke aktuelt	Via avtale mellom EFTA og EU om Den europeiske investeringsbanken
Smart City-satsing H2020	Konsortier eller enkeltbyer søker om FoUoI-prosjekter	Ja	Ja	Via Horizon 2020
Urban Data Platform – JRC	Deling, formidling og sammenstilling av statistikk	Norge har rammeavtale med JRC-ene, men er foreløpig ikke tilkoblet Urban Data Platform	Trolig ja, hvis aktuelt	Via generell avtale om JRC-samarbeid mellom Forskningsrådet og Kommisjonen

Ny handlingsplan for kunstig intelligens

Europakommisjonen la 7. desember frem en samordnet plan for å fremme utvikling og bruk av kunstig intelligens i Europa. Handlingsplanen omhandler fire satsingsområder:

- Økte investeringer blant annet gjennom offentlige-private partnerskap og nasjonale AI-strategier.
- Tilgjengeliggjøring av data.
- Utvikling av talenter, ferdigheter og livslang læring.
- Sikre en kunstig intelligens som er etisk og ansvarlig.

Norge og Sveits er med i samarbeidet fordi EU har et langvarig forskningssamarbeid med EFTA-landene. Handlingsplanen forutsetter felles samordning av investeringer på minst 20 milliarder euro i offentlige og private midler frem til utgangen av 2020, og mer enn 20 milliarder euro årlig det neste tiåret. Kommisjonen vil supplere investeringer på nasjonalt nivå med 1.5 milliarder euro frem til 2020, som er 70 prosent mer enn i perioden 2014-2017. Midlene skal blant annet brukes til å utvikle testanlegg for å utprøve AI-teknologi, som for eksempel grensekryssende automatiserte kjøretøy, eller utprøving av automatisk frakt. Testanleggene kan inkludere såkalte regulatoriske sandkasser på utvalgte områder.

Innenfor rammene av det neste langtidsbudsjettet (2021-2027) har EU foreslått å investere 7 milliarder euro i kunstig intelligens gjennom Horisont Europa og det nye programmet Digitalt Europa (DEP). EØS EFTA-landene har vært bekymret for at det i begge programmene ble lagt opp til at kun aktører fra EU-land kan delta i de delene av programmene som er knyttet til EUs «strategiske aktiviteter, interesser, uafhængighed eller sikkerhed». I Rådets vedtak til felles holdning for Horisont Europa er det foreslått en formulering om at begrensninger fra full deltakelse må være i samsvar med EØS-avtalen. For Digitalt Europa er det foreslått en tilsvarende formulering.

Omtalen bygger blant annet på Stortingets EU/EØS-Nytt.

JULEEKSTRA: Julekulenes europeiske vandring

Denne artikkelen handler om hvordan julekulene vandret fra den lille landsbyen Lauscha i Thüringen i Tyskland og spredde seg over hele verden.

Færrest mulig hindringer for grensefylkene – status for den nye grensehindermekanismen

Norske fylker har særlig interesse av stabile relasjoner og færrest mulig hindringer i grenseområdene. Da kan handel og samarbeid om tjenesteutvikling foregå mest mulig uforstyrret. I store deler av Europa er det slik at utilsiktede grensehindringer synes å redusere verdiskapingen og medføre dårligere nivå på offentlige tjenester i grenseregionene[4]. Regionene spiller en sentral rolle i det grenseregionale arbeidet. En viktig del av nordisk samarbeid består av regionale grensekomiteer der lokale myndigheter sammen identifiserer muligheter for å forbedre samarbeidet.

Som tidligere rapportert arbeider EUs arbeid for å utvikle mer effektive mekanismer for å motvirke grensehindringer. Kommisjonen har tidligere foreslått en The European Cross-border mechanism som

[4] Se Boosting Growth and Cohesion in EU Border Regions, 2016: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/communications/2017/boosting-growth-and-cohesion-in-eu-border-regions

blant annet vil gjøre det mulige for landene å bli enig om at ett lands lovverk skal gjelde i en gitt sektor på tvers av grenseområdene. Etter behandling både i Rådets arbeidsgruppe og i den ansvarlige budsjettkomiteen synes det å være klart dette i første omgang blir en ordning som det blir frivillig for landene å ta i bruk. Samtidig er det klart forslaget om grenseoverskridende koordineringspunkter har bred støtte. Dette er relevant for Norge både fordi vi kan lære av arbeidet, og fordi det kan få betydning for det grenseregionale nordiske samarbeidet og med Sverige og Danmark som er EU-medlemmer. Det kan for eksempel påvirke arbeidet i grensekomiteene.

ESPON har kartlagt grensekryssende offentlige tjenester i Europa og funnet 579 av dem. De fleste finnes langs grensene mellom Benelux-landene, Frankrike, Tyskland og de nordiske landene. Men fortsatt gjenstår en rekke utfordringer.

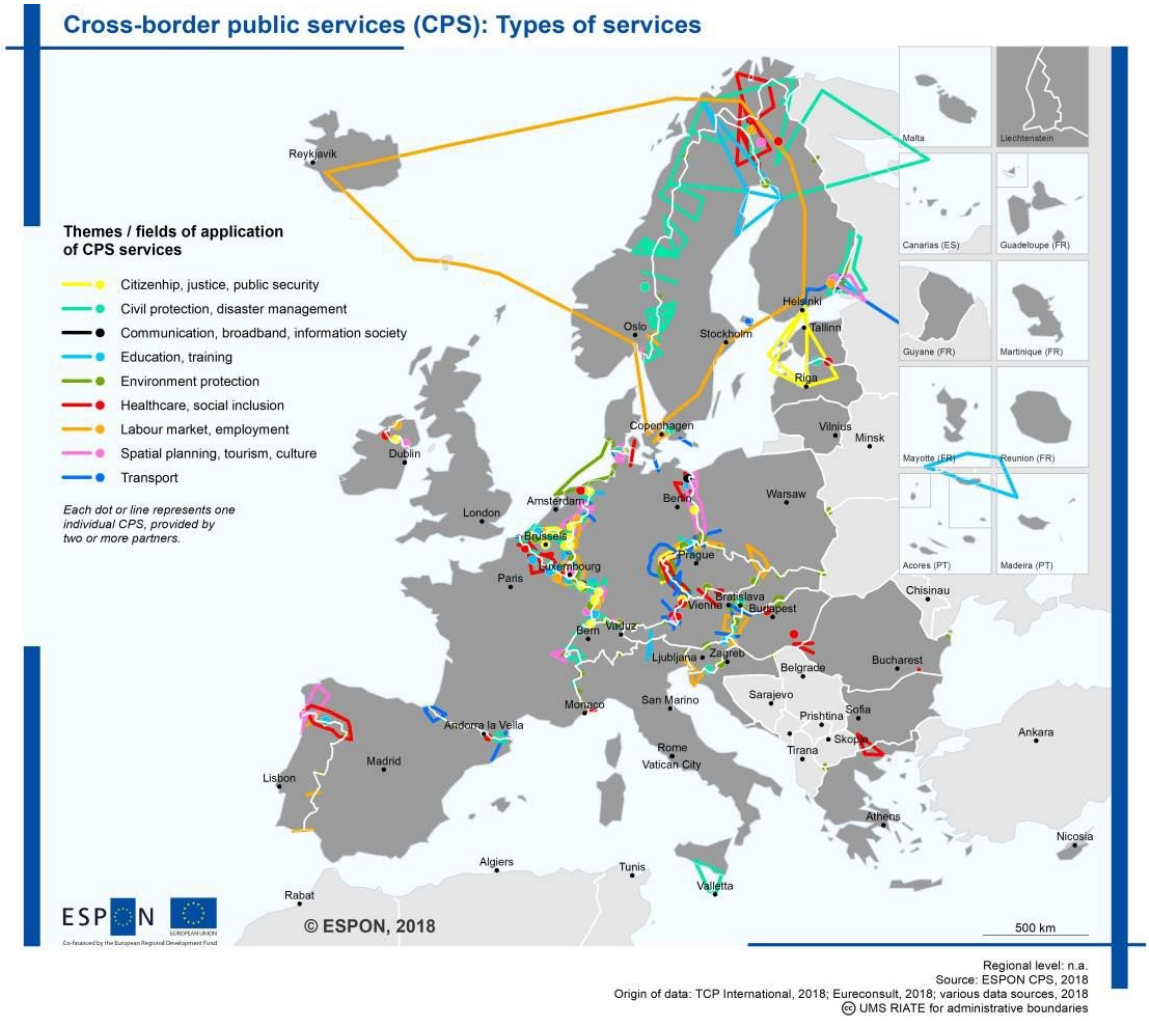

Vi anbefaler også strømmingen fra høstens EU-konferanse om grensekryssende helsetjenester hvis du ikke var der selv.

JULEEKSTRA: det er ikke sant at EUs data- og personvernsbeskyttelse gjør det forbudt med ønskelister til jul

22. november meldte den britiske avisen Daily Mail at barn i byen Roth i Bayern ikke lenger kunne sende ønskeliste til julenissen på grunn av EUs personvernlover. Europakommisjonen har derfor presisert at databeskyttelsesregelverk *ikke* forbyr ønskelister. Data kan blant annet behandles når en person har gitt sitt samtykke. Julenissen bør ha kontaktinformasjon til en familie for å kunne levere

gaver på ønskesedlen han mottok – og foreldrenes samtykke når det gjelder mindreårige. Dette har vært gjeldende regelverk de siste 20 årene i henhold til tysk sivilrett, og den generelle databeskyttelsesforordning har ikke endret dem. I Roth går julen sin gang og barna kan levere ønskelister på vanlig måte. Les om flere morsomme EU-myter her.

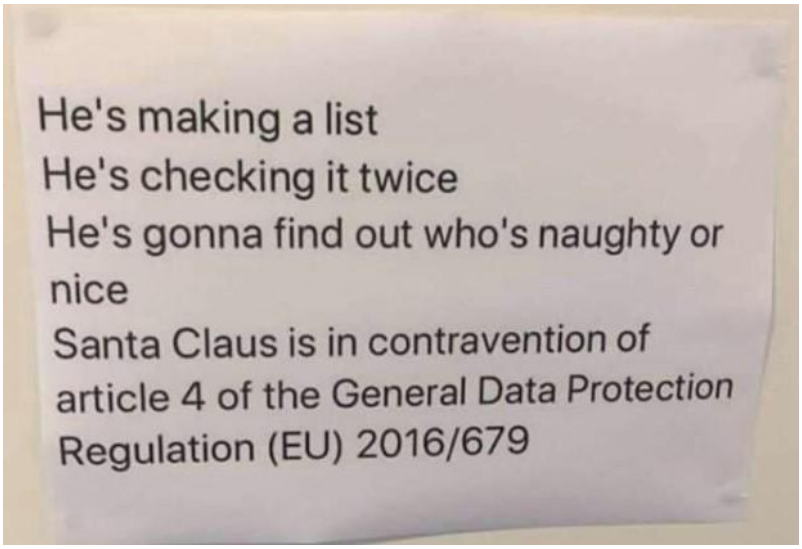

Fjerning av ulovlig innhold på nett – tyske erfaringer og kommende regelverk

Tenketanken CEPS presenterte 22. november en ny rapport, og inviterte til debatt om den tyske NetzDG loven om fjerning av ulovlige hatytringer online. Ettersom denne loven ofte blir beskrevet som den strengeste form for innholdsregulering noe demokrati har innført, er det mange som er interessert i hvilke erfaringer man nå gjør seg i Tyskland ni måneder etter at loven trådte i kraft.

På den ene siden viser studien fra CEPS at de nye reglene ikke har ført til massiv fjerning av innhold og begrensninger av ytringsfriheten, slik mange av sivilsamfunnsorganisasjonene hadde fryktet på forhånd. På grunn av de betydelige sanksjonsmulighetene (riktignok ved systematiske brudd på loven) var flere bekymret for at loven ville svekke ansvarsfrihetsreglene i e-handelsdirektivet, og føre til en «take down, ask later» holdning blant plattformselskapene. De første rapportene viser imidlertid at av det totale innholdet som ble flagget under NetzDG, varierer andelen som de tre største plattformene fjernet fra 21,2 % hos Facebook til kun 10,8 % hos Twitter.

På den andre siden er det mer usikkert om NetzDG har bidratt nevneverdig til det overordnede målet om å bekjempe hatyringer på nett. Allerede før ikrafttredelsen fjernet Facebook, Twitter og Google i gjennomsnitt 92 % at de ulovlige hatytringene som ble innrapportert innen 24 timer. Som CEPS-rapporten viser har NetzDG heller ikke ført til en mer enhetlig tilnærming hos teknologiselskapene til hvordan de håndterer klager om ulovlig innhold på nett. I motsetning til Twitter og Google, har Facebook ikke implementert noen særskilt løsning for å flagge slikt innhold under den nye loven, noe som også gir utslag i et mye lavere antall registrerte klager (1,704 for FB).

Kommisjonens forslag til forordning om fjerning av terrorrelatert innhold har et mye snevrere virkeområde enn den tyske loven, som totalt omfatter 21 kriminelle handlinger. Mens NetzDG gjelder for sosiale media plattformer med minst to millioner registrerte brukere, gjør EUs forslag ingen unntak for mindre foretak. En lærdom fra Tyskland kan også være at den såkalte «whack-a-mole» effekten er høyst reell, dvs. at de som sprer terrorrelatert innhold vil flytte seg fra de store til de mindre plattformene dersom man kun strammer inn overfor førstnevnte.

Parlamentsbehandlingen er forsinket. Bekymringen for forsinkelser skyldes nok også at man forventer at Parlamentet enda sterkere vil vektlegge hensynene til ytringsfriheten, og insistere på nødvendige sikkerhetsmekanismer.

Oppdaterte regler om viderebruk av data er på vei

Sammen med fri flyt av data-forordningen, retningslinjene for deling av data fra private aktører, GDPR og ePrivacy-forordningene utgjør revisjonen av viderebruksdirektivet en viktig byggekloss i EUs arbeid for å etablere et felles europeisk datarom («Towards a common European data space»). Viderebruk av data er for eksempel det som har gitt oss så gode vær- og kart-tjenester.

Rådet har kommet til sin posisjon på direktivforslaget. Av de viktigste endringene fra Kommisjonens opprinnelige forslag er at myndighetene gis noe større muligheter til å sikre kostnadsdekning ved tilgjengeliggjøring av offentlig informasjon, for eksempel når dette innebærer omfattende søk eller endring av formatet på informasjonen som etterspørres. Rådet har også introdusert et unntak for biblioteker, museer og arkiver med hensyn til å gjøre datasett med høy samfunnsmessig verdi («high value datasets») tilgjengelig for viderebruk gratis.

Rådet ber videre Kommisjonen om å gjennomføre en grundig konsekvensanalyse, og gir medlemslandene mulighet til å unnta offentlige organer fra kravet om å tilrettelegge slike datasett dersom organene «are required to generate revenue to cover a substantial part of their costs relating to the performance of their public tasks» (artikkel 13). Slike unntak skal kun gjelde midlertidig inntil 2 år.

Misnøyens geografi – Er Brexit og gule vester reaksjonen fra «stedene som verden glemte»?

Fremveksten av AfD i Tyskland, de gule vestene i Frankrike og stemmemønsteret under Brexit er gjenstand for betydelig innsats fra samfunnsforskere med forskjellig bakgrunn. Studier utført blant annet av London School of Economics og Europakommisjonen er blant flere som kan tyde på en sammenheng mellom utenforskap og politisk populisme i Europa, og at denne sammenhengen kan være geografisk fordelt. Aldring og avfolkning vil medføre forandringer i mange regioner, inkludert distriktsregioner, og føre til alvorlige konsekvenser for sosial og territorial samhørighet, arbeidsmarked og boliger. Enkelte regioner har ikke fått del i den generelle verdiøkingen på grunn av globaliseringen. Risikoen for utenforskap er høyere i områder med lav tilgjengelighet, svak økonomisk ytelse, mangel på sosiale muligheter eller andre spesielle territoriale forhold.

Vedvarende fattigdom, økonomisk forfall og mangel på muligheter er roten til betydelig misnøye i tilbakeliggende områder over hele verden. Dårlige utviklingsutsikter og en økende tro på at disse stedene ikke har noen "fremtid" i en tid hvor enkelte større byer og regioner tar hele kaka - har ifølge forskerne ført til at mange av disse såkalte "stedene som ikke har betydning" gjør opprør mot status quo. Da kan man spørre seg om hvorfor folk ikke flytter til områdene der det går bedre. Forklaringen som tilbys på dette, er at villigheten til å flytte er lavere enn antatt. Artikkelforfatterne antyder at løsningene på problemene ikke ligger i inntektsstøtte eller store investeringsprosjekter slik som tidligere tiders regional- og industripolitikk tok til orde for, men snarere stedbaserte utviklingsstrategier med vekt på kompetanseheving og spesialisering som over tid kan gi de aktuelle områdene bedre uttelling i globale verdikjeder, dvs. at de ikke lenger er «glemt».

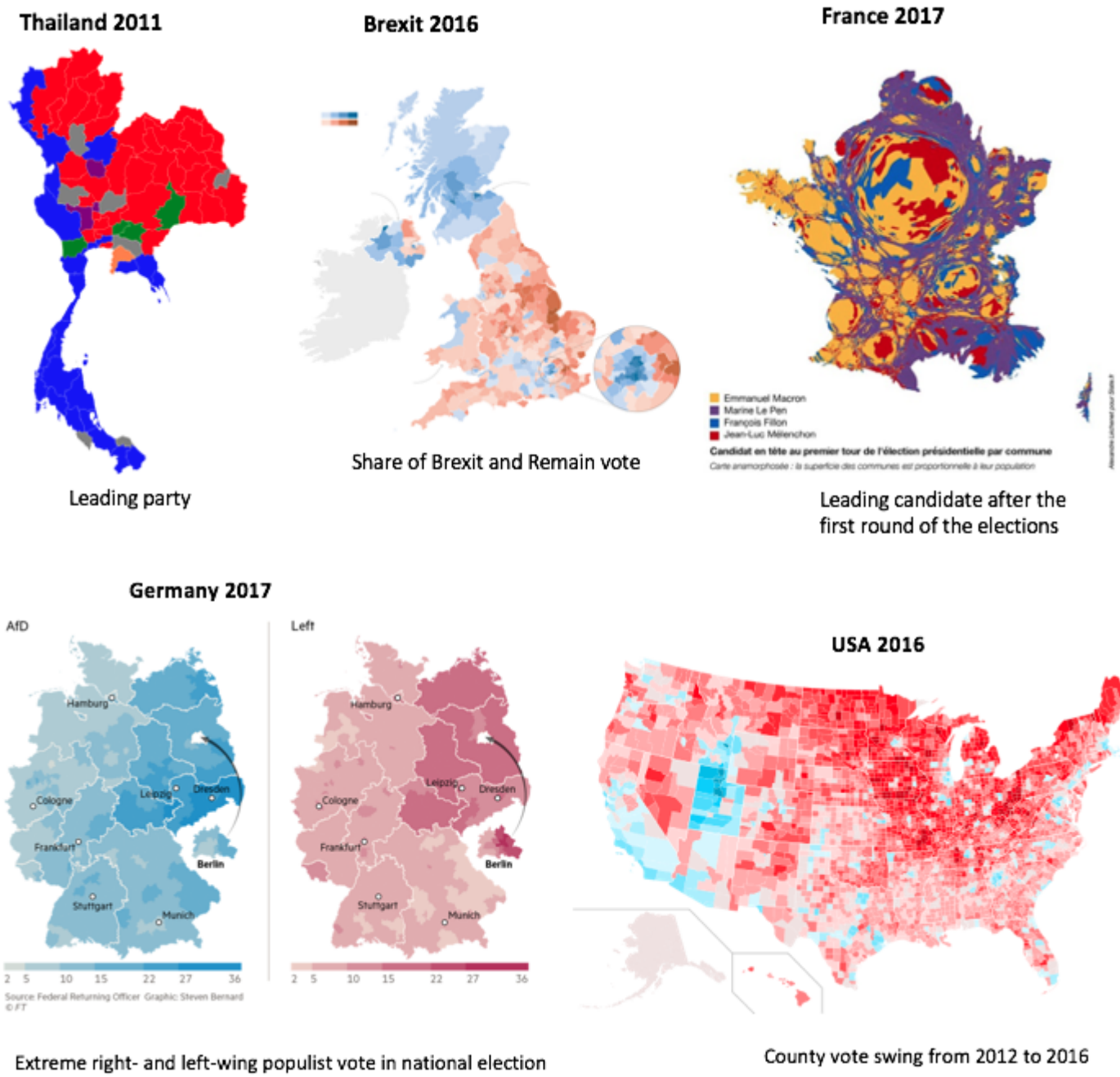

Kilde: Rodríguez-Pose (2018).

EU konkretiserer satsingen på de ytre regioner

EU-kommisjonen kunngjorde fredag 23. november en rekke tiltak for å hjelpe de ytre regioner. Dette er en oppfølging av den nye strategien for de ytre regioner som ble lansert i 2017. Kommisjonen har bl.a. endret retningslinjene for statsstøtte i fiskeri- og akvakultursektoren. I tillegg lanserer Europakommisjonen FORWARD-prosjektet, som med 4,3 millioner euro fra Horisont 2020-rammeprogrammet skal støtte innovasjon i disse regionene. Kommisjonen har også kunngjort lanseringen av en andre arbeidsgruppe for å forbedre avfallshåndtering og fremme sirkulær økonomi på Kanariøyene. Denne arbeidsstyrken vil bruke den eksisterende modellen fra øya Reunion for å støtte energiautonomi. Det europeiske fondet for strategiske investeringer (EFSI) har mobilisert 2,2 milliarder euro i investeringer i ytre regioner. En samlet oversikt over Europakommisjonens forslag til tiltak i de ytre regioner i neste langtidsbudsjett ligger her.

Lokalpolitikere i hele EØS-området diskuterer beskyttelse av varslere og programsamarbeid

Regioner, fylker og kommuner har to sentrale roller i forhold til EU- og EØS-samarbeidet. Det ene er iverksettelsen av de felles reglene i det indre marked. Analyser som blant annet KS har foretatt, viser at en stor andel av regelverket i det indre marked skal forvaltes på lokalt eller regionalt nivå. Den andre rollen gjelder den regionale utviklingspolitikken, EUs virkemiddel for å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller regioner imellom. Norske fylkeskommuner og kommuner har gjennom mange år deltatt i EUs regionalutvikling gjennom Interregprogrammene. I tillegg er kommunesektoren en aktiv bruker av EUs utviklingsprogrammer. EØS-EFTA-regioner og kommuner står overfor lignende utfordringer som og har betydelig samhandling med sine kolleger i EU. Mange EØS-EFTA-aktører er også aktive i europeiske paraplyorganisasjoner som samarbeider med EU på ulike måter.

Forumet for lokalt og regionalt folkevalgte i EØS/EFTA-landene ble etablert av EFTAs faste komité i 2010. Forumet har tolv fullverdige medlemmer, seks fra Island og seks fra Norge. Sveits møter som observatør, mens Liechtenstein har besluttet ikke delta for tiden. Forumets formål er å involvere folkevalgte fra lokalt og regionalt nivå fra EØS/EFTA-landene (Norge, Island og Liechtenstein) i aktuelle saker innenfor EØS-avtalen som angår dem. Mange av direktivene som tas inn i EØS-avtalen, implementeres i kommuner og fylker, av denne grunn er det viktig at kommunesektorens synspunkt blir hørt. Forumet spiller en viktig rolle for kommuner og fylker ved å identifisere utfordringer og nødvendige tilpasninger av EU-direktiver.

Ideelt sett gir EØS EFTA-forum norske lokalpolitikere større innvirkning og nye kanaler til innflytelse på utforming av lover og regelverk i Brussel som finner veien til fylkesting og kommunestyrer gjennom EØS-avtalen.

Forumet arbeider tett med andre EØS EFTA-organer og har etablert forbindelser med *Regionkomiteen (CoR),* som er EUs offisielle høringsorgan for kommuner og fylkeskommuner/regioner i medlemslandene. Det består av lokalt og regionalt valgte representanter fra alle 28 medlemsstater. Hvert land nominerer folkevalgte som representanter for en femårsperiode. Antall medlemmer per land avhenger av størrelsen på landets befolkning. Gjennom Regionkomiteen kan de dele sin mening om EU-lovgivning som direkte påvirker regioner og kommuner. EU-kommisjonen må konsultere Regionkomiteen når det utarbeides lovgivning om saker som gjelder lokale og regionale myndigheter innen blant annet helse, utdanning, sysselsetting, sosialpolitikk, økonomisk og sosial samhørighet, transport, energi og klimaendringer. Når Regionkomiteen mottar et lovforslag, utarbeider den og voterer over en uttalelse og sirkulerer denne mellom de relevante EU-institusjonene. Regionkomiteen utarbeider også uttalelser på eget initiativ.

På møte i *Forumet for lokalt og regionalt folkevalgte i EØS/EFTA-landene* 6. og 7. desember 2018, vedtok de to uttalelser som innspill til EU-politikk som er under utforming.

I uttalelsen om det foreslåtte direktivet om varslerbeskyttelse ønsker forumet EU forslaget om bedre beskyttelse av varslere velkommen og understreker betydningen av at kommuner og regioner arbeider aktivt for å sikre en kultur som gir fri og kritisk uttrykk i saker på egen arbeidsplass. Uttalelsen legger også vekt på den viktige rollen kommuner og regioner spiller i samfunnet for å forvalte offentlige ressurser. Forumet legger vekt på at prosedyrene for rapportering som medfører vern mot gjengjeldelse, må være klare og enkle å praktisere. Forumet er også av den oppfatning at det foreslåtte trelagsrapporteringssystemet risikerer å påføre betydelige administrative byrder og vil være svært kostbart, særlig for små kommuner.

I uttalelsen om deltakelse i EU-programmer, gleder forumet seg over et mer sammenhengende, fokusert og gjennomsiktig rammeverk som gjør det enklere for kommuner å delta. Forumet støtter det økte fokuset i programmene på europeisk ungdom og tiltak for å redusere utslag og bekjempe arbeidsledigheten blant unge i Europa. Forumet gleder seg også over forslaget til Horizon Europe og anerkjenner mulighetene for mer forskning og innovasjon for utvikling av fremtidige offentlige tjenester og skape arbeidsplasser på lokalt og regionalt nivå.

JULEEKSTRA: Hvilke byer har Europas beste juletrær?

Ifølge nettsiden European Best Destinations har følgende byer de flotteste juletrærne:

- Vilnius, Litauen
- Praha, Tsjekkia
- Roma, Italia
- Strasbourg, Frankrike
- Wien, Østerrike
- Innsbruck, Østerrike
- Brussels, Belgia
- Frankfurt, Tyskland
- Tallinn, Estland
- Warzawa, Polen
- Brasov, Romania
- Stockholm, Sverige
- Paris, Frankrike

Juletre i Brussel. Foto: Maria D Holmlund ©Norges EU-delegasjon 2018.

Lest siden sist

Financing Climate Futures: Rethinking Infrastructure

OECD, UN Environment og World Bank Group gått sammen om rapporten *Financing Climate Futures: Rethinking Infrastructure*. Rapporten identifiserer seks områder med der finansaktørene kan bidra til at infrastrukturinvesteringer resulterer i utslippsreduksjoner.

Regions in the European Union

Denne publikasjonen presenterer gjeldende NUTS-inndeling av EUs territorium i 104 regioner på NUTS nivå 1, 281 på NUTS nivå 2 og 1 348 på NUTS nivå 3.

Polarisert samfunn, eliter under press

Polarisert samfunn, eliter under press er en stordata-analyse av nasjonale og globale trender utført av Zynk Kommunikasjon, Analyse & Ledelse for KS.

Save the date!

22-24.mai, Urban Future Global Conference (UFGC), Oslo

The URBAN FUTURE global conference er en global konferanse med fokus på å gjøre byene mer bærekraftige. I 2019 vil arrangementet bli avholdt i Oslo, European Green Capital 2019. UFGC vil ha fire tematiske fokus under hensyntagen til de mest relevante emnene som er identifisert for fremtidens byer. Disse temaområdene vil være:

- Urban mobilitet
- Byggemiljø og arkitektur
- Lederskap
- Grønn virksomhet og innovasjon

Mer informasjon om the URBAN FUTURE global conference her.

13.-17. mai 2019: EU Green Week 2019

Den 13.-17. mai 2019 organiserer EU-kommisjonen neste utgave av EUs grønne uke for å trekke oppmerksomhet til politiske og lovgivende arbeid på miljø- og klimaspørsmål. Registreringen åpnes i mars 2019. Mer informasjon her.

17. juni 2019 - EU Sustainable Energy Week 2019

2019. Her diskuteres energi-Europas fremti. EUSEW 2019 finner sted i Brussel fra 18. til 20. juni 2019. Mer informasjon her. Deadline er 28. januar 2019.

07.-10. oktober 2019 - European Week of Regions and Cities (EWRC)

Den europeiske uken for regioner og byer er en årlig fire-dagers begivenhet hvor byer og regioner viser frem prosjekter og diskuterer løsninger på felles utfordringer. Mer informasjon her.

20.-22. november 2019: EUROCITIES 2019

Praha er vertskap for den årlige konferansen EUROCITIES 2019. Les mer her.

KILDER TIL INFORMASJON

Nyhetssider:
Den norske europarådsdelegasjonens Facebookside

Norske regioners Europakontor i Brussel

Nord-Norges europakontor - www.northnorway.org
Osloregionens Europakontor - http://osloregion.org
Stavangerregionens Europakontor - www.stavangerregion.no
Sørlandets Europakontor - www.south-norway.no
Trøndelags Europakontor - www.mid-norway.no
Vest-Norges Brusselkontor - www.west-norway.no

Europeiske tenketanker

- Centre for European Policy Studies, CEPS (Brussels) - http://www.ceps.be/
- European Policy Centre, EPC (Brussels) - http://www.epc.eu/
- Friends of Europe (Brussels) - http://www.friendsofeurope.org/
- The World Pensions Council (Paris) - http://www.worldpensions.org/

Europeiske paraplyorganisasjoner

- Municipal Waste Europe

DG Regio og Urban Policy

- Tidsskriftet Panorama
- Kart og statistikk

Europaparlamentet

- REGI-komiteen nyhetsbrev

Nyhetssider og databaser

- Bulletin
- EU Issue Tracker
- EU Observer
- Euractiv
- Politico

PÅ KALENDEREN – NOEN KOMMENDE BEGIVENHETER OG TIDSFRISTER

Når	Hva	Hvor	Mer informasjon
14-17/01/2019	**EP plenumssesjon**, draft agenda	Strasbourg	her
17/01/2019	**EER 2020 Info Day, European Entrepreneurial Region**	Brussel	her
21/01/2019	**Europe for Her, CoR** Women in power at the level of EU regions and cities? Conference. Citizenship; Multi-level governance and devolution; Future of Europe; Fundamental rights and rule of law; Urban policy; Education; Culture; Equal opportunities; Employment; Youth policy.	Brussel	her registration
21-22/01/2019	**REGI, EP**	Brussel	her
23-25/01/2019	**Knowledge Society Forum (KSF)** Digital sovereignty: coalition for digital rights	Barcelona	her
25/01/2019	**CIVEX, CoR**	Brussel	her
28/01/2019	**ENVE, CoR**	Brussel	her
29/01/2019	**NAT, CoR**	Brussel	her
30-31/01/2019	**EP plenumssesjon**	Brussel	her
31/01/2019	**Urban Innovative Actions (UIA) – open call** *The UIA Initiative* has launched its fourth Call for Proposals. The call is aimed at providing urban areas throughout Europe with resources to test new and unproven solutions to address urban challenges. It will remain open until 31 January 2019 at 2pm CET.	online	her
28/01/2019	**EU Sustainable Energy Week** - Apply to host a session until 28 January 2019!	online	her
06-07/02/2019	**CoR Plenary HEM**	Brussel	her
11-14/02/2019	**EP plenumssesjon**	Strasbourg	her
13/02/2019	**SEDEC, CoR**	Brussel	her
14/02/2019	**ECON, CoR**	Brussel	her
18-19/02/2019	**SEDEC commission and conference** on the "Digital Agenda: strategies for addressing technological innovation in infrastructure and services"	Palermo	her

Når	Hva	Hvor	Mer informasjon
19-21/02/2019	**European Economic and Social Committee**	Brussel	her
22-24/02/2019	**European Economic and Social Committee**	Brussel	her
26-27/02/2019	**WG Creative Citizenship, Eurocities**	Ostende	her
05/03/2019	**COTER, CoR**		her
11-14/03/2019	**EP plenumssesjon**	Strasbourg	her
13-15/03/2019	**EUROCITIES Mobility forum Spring 2019**	Karlsruhe	her
14-15/03/2019	**(Re)New Europe – 8th European Summit of Regions and Cities**	Bucharest	her
19-21/03/2019	**European Economic and Social Committee**	Brussel	her
20-21/03/2019	**EUROCITIES Second Mayors Summit**	Brussel	her
25-28/03/2019	**EP plenumssesjon**	Strasbourg	her
26-28/03/2019	**Assembly of European Regions** Themes: The bioeconomy—and more specifically food, innovation and health—will be in the spotlight for the thematic activities. Other topics addressed include the sustainable development goals, youth entrepreneurship and mobility.	Örebro	her
27-29/03/2019	**KSF 2019 Spring meeting**	Eindhoven	her
28/03/2019	**Beyond Data Event 2019**	Eindhoven	her
28-31/03/2019	**InOut 2019**	Rennes	her

Forkortelser:
CAFA/CFFA - Commission for Financial and Administrative Affairs of the CoR
CEPLI – European Confederation of Local Intermediate Authorities
CIVEX – Commission for Citizenship, Governance, Institutional and External Affairs of the CoR
CoR – European Committee of the Regions - CoR Meetings Calendar 2019
COTER – Commission for Territorial Cohesion Policy and EU Budget of the CoR
EC – European Commission, Europakommisjonen
ECON – Commission for Economic Policy of the CoR
EESC – European Economic and Social Committee – EESC Meetings Calendar 2019
EGTC – European Grouping of Territorial Cooperation
ENVE – Commission for the Environment, Climate Change And Energy of the CoR
EP – EU-parlamentet, kalender 2019
NAT – Commission for Natural Resources of the CoR
REGI – EU-parlamentets komité for regionalutvikling og samhørighetspolitikk
SEDEC – Commission for Social Policy, Education, Employment, Research and Culture of the CoR
UIA – Urban Innovative Actions Initiative

Ta kontakt!

Eivind Lorentzen, Trond Helge Baardsen og Maria Deridder Holmlund hører gjerne fra deg HER